

„Implicațiile noului Cod civil asupra sistemului financiar - bancar”
Eveniment cuprins în seria de manifestări **„Colocviile juridice ale Băncii Naționale
a României – partea a-II-a”** – Ediția V
16 decembrie 2011

Preluarea datoriei – O nouă instituție în Codul civil român

Sergiu-Ionuț DÎRVARU
– șef serviciu –
Direcția Juridică
Banca Națională a României

TABLA DE MATERII:

I. Precizări introductive – elemente de teorie generală a obligațiilor

II. Sediul materiei

III. Dispoziții generale

IV. Concluzii și aspecte de drept bancar

I. Precizări introductive – elemente de teorie generală a obligațiilor

- elementul de activ al patrimoniului creditorului –
creanța

- elementul de pasiv al patrimoniului debitorului –
datoria (obligația)

Transmiterea obligației = acea operațiune juridică în temeiul căreia, prin voința părților sau în puterea legii, latura activă sau latura pasivă a raportului juridic obligațional trece de la părți, la o altă persoană.

Până la apariția noului Cod civil, legiuitorul român nu a considerat oportun să consacre o formă de transmitere a obligațiilor care, implicând schimbarea debitorului fără acordul creditorului, ar putea leza interesele acestuia din urmă.

Jurisprudența și majoritatea autorilor considerau și anterior apariției noului Cod civil că preluarea datoriei este admisibilă în temeiul libertății contractuale și al raționamentului de analogie cu admisibilitatea cesiunii de creanță, în sensul aplicării și analizării preluării datoriei prin prisma simetriei față de cesiunea de creanță. Nimeni nu poate contesta că o persoană poate să se oblige față de debitor să plătească datoria acestuia.

II. Sediul materiei

Art. 1599-1608

Capitolul III

Titlul VI - *Transmiterea și transformarea obligațiilor*

Cartea a V-a - *Despre obligații*

II. Sediul materiei

Art. 1599-1608

Capitolul III

Titlul VI - *Transmiterea și transformarea obligațiilor*

Cartea a V-a - *Despre obligații*

Din
Codul civil,
adoptat prin Legea nr.
287/2009,
pus în aplicarea prin Legea nr.
71/2011,
intrat în vigoare
la 1 octombrie 2011

Noul Cod civil se inspiră:

- modelul legislației germane și elvețiene

- Principiile UNIDROIT

- Principiile dreptului european al contractelor

(proiecte de codificare europene)

***Hotărârea Guvernului nr. 277/2009
pentru aprobarea Tezelor prealabile ale
proiectului de lege - Codul civil***

- pct. II lit. E pct. e.4)

***“Acest mecanism va permite
simplificarea și accelerarea
schimburilor economice prin realizarea
concomitentă a mai multor raporturi
obligaționale, fără a se recurge la
mecanismul novației prin schimbare
de debitor.”***

Obligația de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație poate fi transmisă de debitor unei alte persoane. – art. 1599 C. civ.

„prestație” = potrivit art. 1164 C. civ. - orice fel de obligație, deoarece „Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.”

Definiție:

Preluarea datoriei = acea operațiune juridică prin care un debitor (*debitor cedent*), transmite datoria sa unei alte persoane (*debitor cesionar*), care se obligă, de regulă, în locul său față de *creditorul cedat*.

1. Modalități de transmitere

a) fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial și noul debitor, sub rezerva dispozițiilor art. 1.605;

b) fie printr-un contract încheiat între creditor și noul debitor, prin care acesta din urmă își asumă obligația.

Art. 1600 C. civ.:

Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuiește pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel și sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Acest din urmă articol prevede că debitorul inițial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedește că noul debitor era insolvabil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimțit la preluare, fără a cunoaște această împrejurare.

2. Efectele preluării datoriei

Efectul principal în cazul încheierii contractului de preluare a datoriei îl constituie înlocuirea debitorului inițial din cadrul raportului juridic obligațional cu un alt debitor.

Triplă condiționalitate:

- consimțirea efectuată de creditor;
- existența solvabilității noului debitor sau acordul de a prelua un debitor insolubil;
- părțile să nu convină altfel.

Art. 1605 C. civ.:

„Preluarea datoriei convenită cu debitorul își va produce efectele numai dacă creditorul își dă acordul.”

Art. 1602 C. civ.:

“În cazul preluării datoriei, creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată“

Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului.”

- Garanțiile personale:
*Fideiusiunea și garanțiile
autonome*

- Privilegiile

- Garanțiile reale:
*Ipoteca imobiliară/mobiliară și
gajul.*

„Obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu și-au dat acordul la preluare” .

“Noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă.”

“Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.”

Art. 1.604 C. civ.:

“Când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaște, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință.”

3. Condiția principală pentru ca preluarea datoriei să producă efecte față de creditor

Preluarea datoriei convenită cu debitorul își va produce efectele numai dacă creditorul își dă acordul.

= creditorul trebuie să aibă cunoștință despre aceasta și să o agreeze.

Oricare dintre contractanți poate comunica creditorului contractul de preluare încheiat, putând stabili un termen rezonabil pentru răspuns, la expirarea căruia eventuala tăcere a creditorului valorează un refuz.

*Qui tacet non consentire
videtur*

Cât timp creditorul nu și-a dat acordul, contractanții pot modifica sau denunța contractul.

Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

Art. 1608 C. civ. - obligațiile terțului
(Terțul nu este altul decât noul debitor)

Cât timp creditorul nu și-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligația.

Categorii:

- În funcție de partea care încheie contractul: preluare de datorie *internă* și preluare de datorie *externă*
- După cum debitorul inițial este liberat sau nu: preluare de datorie *liberatorie* și preluare de datorie *cumulativă*

IV. Concluzii și aspecte de drept bancar

- o nouă instituție prin care se realizează în mod direct, pe cale convențională, transferul unei datorii dintr-un patrimoniu într-altul, dar care este supus controlului creditorului;
- în ipoteza liberării debitorului preluarea de datorie se apropie în mare parte de cesiunea de creanță, în sensul că duce la înlocuirea uneia din părțile raportului obligațional, însă de această dată partea substituită este debitorul, iar nu creditorul;
- reprezintă instrumentul direct care poate, pe de-o parte, să vină în ajutorul părților dintr-un contract de credit, astfel încât banca să obțină un debitor solvabil, iar în același timp debitorul să “scape” de datorie;
- este mai avantajos pentru creditor să aibă pentru plata aceleiași creanțe doi debitori.

VĂ MULȚUMESC!